Національний технічний університет України
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

КАФЕДРА
ЕКОНОМІЧНОЇ
КІБЕРНЕТИКИ

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	17 Електроніка та телекомунікації
Спеціальність	172 Телекомунікації та радіотехніка
Освітня програма	Для всіх освітніх програм
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна(денна)
Рік підготовки, семестр	4 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити/120 годин (лекції: 36 год, практичні: 36 год, СРС: 48 год)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, МКР
Розклад занять	Згідно розкладу: https://schedule.kpi.ua 1 лекція (2 години) 1 раз на тиждень; 1 практичне заняття (2 години) 1 раз на тиждень.
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	**Лектор:** Дученко Марина Михайлівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, доцент, робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/ e-mail: duchenko.maryna@lll.kpi.ua **Практичні заняття: :** Дученко Марина Михайлівна доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, доцент, робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/ e-mail: duchenko.maryna@lll.kpi.ua
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський»: https://classroom.google.com/c/NzEwMzgyMDY3MDg3 АС «Електронний Кампус» https://campus.kpi.ua Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI): https://ela.kpi.ua

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Економіка і організація виробництва» надає можливість вивчити майбутньому фахівцю загальні та спеціальні підходи щодо організації ефективного виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів з урахуванням обмеженості ресурсів, часу та варіативності господарських рішень щодо оптимізації витрат.

Метою дисципліни є формування системних знань, умінь та навичок щодо отримання професійних компетентностей у сфері підприємницької діяльності, ефективного використання обмежених ресурсів виробництва, організації та управління процесами господарювання задля розроблення та впровадження оптимальних рішень.

Предметом дисципліни є система принципів, наукових підходів та закономірностей економічних відносин, що виникають під час використання ресурсного потенціалу підприємства в процесі організації виробництва товарів та послуг з метою оптимізації витрат та збільшення варіативності господарських рішень.

Програмні компетентності, на формування яких зорієнтована дисципліна:

ЗК02 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК09 - Здатність здійснювати приймання та освоєння нового обладнання відповідно до чинних нормативів.

ФК10 - Здатність здійснювати монтаж, налагодження, налаштування, регулювання, дослідну еревірку працездатності, випробування та здачу в експлуатацію споруд, засобів і устаткування телекомунікацій та радіотехніки.

ФК13 - Здатність організовувати і здійснювати заходи з охорони праці та техніки безпеки в процесі експлуатації, технічного обслуговування і ремонту обладнання інформаційно- телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем.

ФК14 - Здатність вивчати науково-технічну інформацію, вітчизняний і закордонний досвід з тематики інвестиційного (або іншого) проекту розробки засобів телекомунікацій та радіотехніки.

Програмні результати навчання спрямовані на засвоєння теоретичних знань, розвиток умінь і опанування навичок вирішення задач та практичних проблем економічної сфери діяльності підприємств:

ПРН 03 - Визначати та застосовувати у професійній діяльності методики випробувань інформаційно-телекомунікаційних мереж, телекомунікаційних та радіотехнічних систем на відповідність вимогам вітчизняних та міжнародних нормативних

документів..

ПРН 10 Застосовувати міжособистісні навички для взаємодії з іншими людьми та залучення їх до командної роботи.

М'які навички (Soft skills): вміння працювати з інформацією, аналітичне бачення, логічне мислення.

1. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Пререквізити: Попередніми до вивчення дисципліни є такі освітні компоненти «Підприємницьке право».

Постреквізити: Дисципліна забезпечує такі освітні компоненти як: «Дипломне проєктування»

2. Зміст навчальної дисципліни

Перелік тем навчальної дисципліни:

РОЗДІЛ І. Економічні основи виробничо-господарської діяльності підприємства.

Тема 1. Підприємство як суб’єкт господарювання. Економічний механізм діяльності підприємства.

РОЗДІЛ ІІ. Ресурсне забезпечення підприємства.

Тема 2. Основні та оборотні засоби підприємства.

Тема 3. Кадри та продуктивність праці. Організація оплати праці на підприємстві.

РОЗДІЛ ІІІ. Економічні результати та ефективність виробництва.

Тема 4. Витрати виробництва та собівартість продукції.

Тема 5. Ціни та ціноутворення підприємства в умовах ринку.
Тема 6. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.
Тема 7. Якість і конкурентоспроможність продукції підприємства.
РОЗДІЛ IV. Основи організації та планування виробництва.
Тема 8. Організація основного виробництва на підприємстві.
Тема 9. Технологічна та організаційна підготовка виробництва.
Тема 10. Організація допоміжного виробництва.

Тема 11. Прогнозування і планування діяльності підприємства.

3. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Економіка підприємства: Підручник: у 3 т./ за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2024, Т. 1, 537 с. https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/20336
2. Савченко С.М., Кухарук А.Д., Тимошенко Н.Ю. Економіка і організація виробництва: практикум для студентів технічних спеціальностей Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022, 93 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/46962
3. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч.1 / Мазаракі, А. А. , Блакита, Г. В., Ситник, Г. В. та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2022 https://doi.org/10.31617/p.knute.2022-175
4. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 472 с. DOI: 10.31617/p.knute.2022-176
5. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 3 / А. А. Мазаракі, Н. М. Гуляєва, І. В. Стояненко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 356 с DOI: 10.31617/p.knute.2022-177
6. Економіка і організація виробництва: дистанційний курс для інженерних спеціальностей. Уклад.: Дученко М.М., Шостак І.В. Сертифікат Серія ДК N0248 від 07.12.2023р. https://classroom.google.com/c/NjIyMjkwMTY2MTA3?cjc=y6qgk7l
7. Шевчук, О. А. Економіка та організація виробництва. Рекомендації до виконання економічної частини дипломних робіт [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітніми програмами: «Інтелектуальні сервіс-орієнтовані розподілені обчислювання» «Комп'ютерні технології в біології та медицині» «Системи і методи штучного інтелекту» спеціальності 122 Комп'ютерні науки «Системний аналіз і управління» спеціальності 124 Системний аналіз / О. А. Шевчук, Н. В. Рощина, М. М. Дученко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові данні (1 файл: 611 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 47 с. – Назва з екрана.– URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47501.

Додаткова література

1. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Л.Л. Ковальської, проф. І,В. Кривов'язюка. Київ : Кондор, 2020. 700 с. https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/5579
2. Економіка підприємства: навч. посібник (у схемах і таблицях); кол. авторів; за заг. ред. д.е.н. Фісуненко П. А. Дніпро : ДДУВС, 2024. 150 с. https://er.dduvs.edu.ua/handle/123456789/12983
3. Андрусь О.І., Покровська Н.М. Економіка та організація виробництва: навчальний посібник до практичних занять Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022, 127 с. https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/ceacd9e3-6bbe-4e2a-814c-673819edec66/content
4. Економіка підприємства : підручник : у 3 ч. Ч. 2 / А. А. Мазаракі, Г. В. Блакита, Г. В. Ситник та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 472 с https://knute.edu.ua/file/MjkwMjQ=/2cb937eb99dbcc13f20ebcd792cd3f1e.pdf
5. Економіка підприємства [Електронний ресурс] : практикум : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освіт. програмами «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент міжнародного бізнесу», «Логістика», спец. 073 Менеджмент / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: А. В. Кваско, О. В. Гук. – Електрон. текст. дані (1 файл). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 90 с. https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/cfb4d94c-f6d6-4218-8a03-e586145732d6/content
6. Кривда О.В., Бойчук Н.Я., Руденко О.І. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020, 99 с.
7. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. - Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с. URL: https://ela.kpi.ua/handle/123456789/27463

Інформаційні ресурси

8. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний: вебсайт. URL: http://www.me.gov.ua/
9. Державна служба статистики України: офіційний: вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
10. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ): вебсайт URL: https://www.smida.gov.ua/about
11. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: http://www.niss.gov.ua

12. Нормативні акти України. Офіційний вебсайт: URL: www.nau.kiev.ua
13. Сервер Верховної Ради України. Офіційний вебсайт: URL:http://www.rada.gov.ua
14. Національний банк України. Офіційний вебсайт: URL: https://bank.gov.ua/
15. Міністерство Фінансів України. Офіційний вебсайт: URL: https://www.mof.gov.ua/uk

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи організації навчання: лекції; практичні заняття; самостійна робота; консультації; робота з навчально-методичною літературою та інформаційними ресурсами.

Загальні методи навчання: метод проблемного викладу; діалогово-комунікаційні технології; дослідницький метод; відтворювальний метод при виконанні модульної контрольної роботи, практико- орієнтоване навчання.

Спеціальні методи навчання: аналітичні завдання

Елементи і прийоми: модерація, фасилітація, мозковий штурм, групова дискусія, презентації.

Метод дистанційного навчання – для інтерактивної взаємодії здобувачів та викладачів в синхронному (Zoom) та асинхронному (Google Workspace for Education) режимі.

Форми та методи оцінювання: модульна контрольна робота; аналітичні завдання, опитування.

Семестровий контроль – залік.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекційних (Л) один раз на тиждень та 36 годин практичних занять (П) один раз на тиждень, модульний контроль.

Тематика та структурно-логічна побудова курсу

Тиждень навчання	***Розподіл годин***				***Назва розділів, тем, опис занять***	***Контрольні заходи***
	Л	П	СР			
1	*2*	*2*	*2*	**Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Економічний механізм діяльності підприємства.**	**Л1:** Види економічної діяльності та основні напрямки їх розвитку. Промислове підприємство та мета його діяльності. Класифікація підприємств. Міжнародна класифікація підприємств. Правові основи функціонування підприємства. Форми об'єднання підприємств в Україні. Виробнича програма, показники оцінки обсягів випуску продукції підприємства. Характеристика нематеріальних ресурсів підприємства. **П1:** Вступ. Основні вимоги в ході вивчення дисципліни, система оцінки успішності студентів, проведення календарного та семестрового контролю. Поняття підприємства та економіки	опитування

					підприємства. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Економічний механізм діяльності підприємства. Загальні методичні принципи визначення виробничої потужності і показники її використання.	
2-3	*4*	*4*	4	**Тема 2. Основні та оборотні засоби підприємства.**	**Л1; Л2:** Економічна сутність, класифікація і структура основних засобів. Види зносу та методи нарахування амортизації основних засобів. Показники оцінки стану та ефективності застосування основних засобів. Потужність підприємства та методи її вимірювання. Сутність, склад і класифікація оборотних засобів. Показники нормування оборотних засобів. **П1; П2:** Економічна сутність, класифікація і структура основних засобів. Види зносу та методи нарахування амортизації основних засобів. Ефективність використання основних засобів. Методичні основи нормування окремих елементів оборотних коштів. Ефективність використання оборотних засобів. Основні показники і напрями підвищення ефективності використання оборотних коштів суб'єктів господарювання.	Опитування, виконання аналітичних завдань
4-5	*4*	*4*	4	**Тема 3. Кадри та продуктивність праці. Організація оплати праці на підприємстві.**	**Л1; Л2:** Кадрова політика та система управління кадровим потенціалом. Персонал підприємства, його склад і професійно-кваліфікаційна структура. Трудомісткість продукції. Принципи стимулювання продуктивної праці. Зміст та функції заробітної плати. Ринкові форми і системи оплати праці. **П1; П2:** Зміст та функції заробітної плати. Форми оплати праці. Системи оплати праці. Тарифна система оплати праці робітників та управлінського персоналу. Продуктивність праці, порядок її оцінювання та засоби підвищення. Фонд оплати праці підприємства.	Опитування, виконання аналітичних завдань

					Матеріальне стимулювання персоналу.	
6-7	*4*	*3*	2	**Тема 4. Витрати виробництва та собівартість продукції.**	**Л1; Л2:** Сутність, значення та класифікація витрат. Витрати за видами економічної діяльності. Групування витрат за економічними елементами. Собівартість продукції, структура і методи її визначення. Поняття точки беззбитковості. Кошторис витрат на виробництво, роботи, послуги підприємства. Управління собівартістю продукції підприємства в умовах ринкової економіки. **П1; П2:** Калькуляція витрат на продукцію підприємства. Оптимізація витрат на підприємстві.	Опитування, виконання аналітичних завдань
7		*1*	2		Модульна контрольна робота, частина 1 (МКР). Передбачає теоретичні, тестові та аналітичні завдання.	Оцінювання ПРН за т. 1-4
8	*2*	*2*	4	**Тема 5. Ціни та ціноутворення підприємства в умовах ринку.**	**Л1.** Основи формування ціни продукції підприємства. Економічний зміст і функції ціни. Вплив якості продукції та попиту на ціноутворення. Класифікація цін. Стратегії ціноутворення в умовах ринку. Види і структура цін на промислову та науково-технічну продукцію. Ціни і тарифи на енергоносії, їх особливості. Державне регулювання цін. **П1.** Ціна: визначення, функції, процес утворення, стратегії. Методи визначення ціни. Параметричні методи ціноутворення. Формування та розподіл прибутку.	Опитування, виконання аналітичних завдань
9-10	*4*	*4*	4	**Тема 6. Фінансово-економіч**	**Л1; Л2:** Сутність та основні завдання фінансової діяльності підприємства. Показники оцінки фінансового стану підприємства. Особливості	Опитування, виконання аналітичних завдань

				ні результати діяльності підприємства.	формування прибутку підприємства, фактори його зростання. Види прибутку підприємства. Джерела формування та розподіл прибутку на підприємствах різних форм власності. Показники та чинники підвищення ефективності виробництва. **П1; П2:** Методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства та результатів його діяльності. Сучасні методики проведення економічного аналізу на підприємстві.	
11	*2*	*2*	4	**Тема 7. Якість і конкурентоспроможність продукції підприємства.**	**Л1.** Поняття якості та конкурентоспроможності продукції. Технічний рівень і якість продукції. Етапи оцінювання конкурентоспроможності продукції. Якість продукції як чинник конкурентоспроможності підприємства. Чинники, що впливають на конкурентоспроможність продукції. Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції. **П1.** Методи оцінювання якості продукції. Алгоритм оцінювання конкурентоспроможності підприємства.	Опитування, виконання аналітичних завдань
12-13	*4*	*4*	2	**Тема 8. Організація основного виробництва на підприємстві в умовах Індустрії 4.0**	**Л1; Л2:** Принципи організації виробничих процесів та їх класифікація. Концептуальні засади четвертої промислової революції Індустрія 4.0. Типи виробництв та їх техніко-економічна характеристика. Методи організації виробництва. Виробнича структура підприємства. Виробничий цикл. Нормування витрат сировини, допоміжних матеріалів та енергоносіїв на випуск продукції. **П1; П2:** Оцінювання витратності основного виробництва на підприємстві та шляхи їх оптимізації. Сучасні методики оцінювання ефективності виробничих процесів.	Опитування, виконання аналітичних завдань
13		*1*	2		Модульна контрольна робота, частина 2 (МКР). Передбачає теоретичні, тестові завдання, задачі.	Оцінювання ПРН за т. 5-8.
14-15	*4*	*3*	4	**Тема 9. Технологі**	**Л1; Л2:** Завдання та зміст етапів технологічної підготовки	Опитування, виконання

				чна та організаційна підготовка виробництва.	виробництва. Технологічна документація підприємства. Сутність і значення технологічної уніфікації і стандартизації. Техніко-економічний аналіз технологічних процесів. Зміст і етапи організаційної підготовки виробництва нової продукції. **П1; П2:** Організація проектування технологічних процесів та засобів технологічного оснащення. Підготовка переходу виробництва на випуск нових видів продукції.	аналітичних завдань
16	*2*	*2*	4	**Тема 10. Організація допоміжного виробництва. Організація технічного обслуговування і ремонту обладнання.**	**Л1.** Організація забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Організація транспортного господарства підприємства. Технічне обслуговування і ремонт обладнання: сутність, місце у виробничій структурі підприємства та організаційні форми. **П1:** Організація забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Управління виробничими запасами допоміжного виробництва.	Опитування, виконання аналітичних завдань
17-18	*4*	*4*	4	**Тема 11. Прогнозування і планування діяльності підприємства.**	**Л1; Л2:** Сутність та організація стратегічного планування підприємства в умовах ринку. Прогнозування, його суть, зміст, типи та методи прогнозування. Система показників планування. Бізнес-план підприємства. **П1; П2:** Основні види планів підприємства. Планування стратегічних змін у діяльності підприємства. Основні розрахунки ефективності впровадження стратегічних змін у діяльності підприємства**.**	Опитування, виконання аналітичних завдань
			6	**Залік**	**СР:** підготовка до складання заліку	
Всього	*36*	*36*	48			

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 48 годин самостійної роботи. На самостійну роботу виноситься: підготовка до аудиторних занять, до виконання модульної контрольної роботи, підготовка до складання семестрового контролю.

Вид самостійної роботи, обсяг годин на виконання

№ з/п	Обсяг годин	Вид самостійної роботи
1	**2**	**3**
1	38	Підготовка до аудиторних занять
2	4	Підготовка до виконання модульної контрольної роботи
4	6	Підготовка до складання семестрового контролю у формі заліку
Разом	48	

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять. Здобувачі вищої освіти зобов'язані відвідувати навчальні заняття передбачені графіком освітнього процесу (Правила внутрішнього розпорядку Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" (п. 9.4. https://kpi.ua/admin-rule). Присутність або відсутність здобувача на навчальному занятті шляхом нарахування або зниження балів не оцінюється.

Дистанційний режим навчання. У разі запровадження обмежень на відвідування університету, пов’язаних з введенням карантину або режиму воєнного стану в державі, освітній процес здійснюється у дистанційному режимі відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (https://osvita.kpi.ua/node/148). У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Google Meet. Посилання на конференцію видається на початку семестру і розміщується в АС «Електронний кампус». З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (https://www.sikorsky-distance.org - https://classroom.google.com/c/NzY2MjQwMzk0NzUx?cjc). Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (https://ecampus.kpi.ua).

Правила поведінки на заняттях. На заняттях слід дотримуватись норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://kpi.ua/code). На території університету здобувачі мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку (https://kpi.ua/admin-rule). В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях, а також під час проведення занять у формі відеоконференції, користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі і тільки для пошуку необхідної для виконання завдань інформації, у т.ч. в інтернеті. Під час дистанційного режиму навчання слід використовувати інформацію розміщену на Платформі дистанційного навчання «Сікорський» та Електронний кампус. Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та навчально-дослідних завдань.

Інклюзивне навчання. Інклюзивне навчання відбувається відповідно до положення, що регламентує організацію навчання здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами, а також формування у КПІ ім. Ігоря Сікорського інтегрованого освітнього середовища шляхом впровадження комплексу заходів, що забезпечують повноцінне залучення таких здобувачів у освітній процес для здобуття ними вищої освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей. Детальніше: Положення про організацію інклюзивного навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/ppoin)

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків. Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування науково-практичних заходів, лекторів, тренінгів в межах тематики дисципліни. Для опанування і поглиблення практичних навичок для спільного проведення занять можуть бути запрошенні професіонали-практики (стейкхолдери).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті. Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179). Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання. У разі проходження здобувачем онлайн курсу чи іншого елементу неформальної освіти за наведеною у розділі «Додаткова інформація з дисципліни» здобувачеві/здобувачці можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання. У разі навчання на неформальній освіти за самостійного її обрання проходиться процедура валідації, що передбачає подання здобувачем заяви на ім'я декана, декларації підтверджувальних документів. Рішення про визнання чи не визнання приймається комісією у складі завідувача кафедри, викладача, гаранта освітньо-професійної програми.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів. Заохочувальні бали, які не входять до загальної шкали оцінювання можуть бути отримані за участь у олімпіадах, конференціях, конкурсах наукових робіт, підготовка оглядів наукових праць чи наукових публікацій. Сума заохочувальних балів складає 10 балів, при цьому загальний рейтинговий бал здобувача не може перевищувати 100 балів.

Політика оцінювання контрольних заходів. Оцінювання контрольних заходів здійснюється згідно з Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/37), Положення про поточний, календарний та семестровий контролі результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32). Нижня межа позитивного оцінювання результату кожного контрольного заходу має бути не менше 60 % від максимальної кількості рейтингових балів, визначених для цього виду заходу, а негативний результат оцінюється у 0 балів.

РСО доводиться до відома здобувачів на першому навчальному занятті з навчальної дисципліни та не змінюється впродовж її вивчення, крім випадків перегляду рейтингової системи оцінювання впродовж семестру згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (п.7) (https://osvita.kpi.ua/node/37)

Поточний контроль проводиться як оцінювання результатів навчання здобувачів на основі поопераційного контролю та накопичення рейтингових балів за виконання завдань у процесі навчання відповідно до РСО. Не проходження заходу поточного контролю в синхронному режимі без поважних причин оцінюється у 0 балів. Заходи поточного контролю можуть відбуватися: у синхронному режимі (МКР, робота на практичних заняттях, тестування).

Календарний контроль проводиться двічі на семестр за встановленими в РСО критеріями оцінювання та результатами заходів поточного контролю. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку за РСО-1 - "жорстка". Результати навчальної діяльності, передбачені заходами поточного контролю, оцінюються впродовж семестру. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та набрали 60 і більше балів, отримують відповідну рейтингову оцінку без потреби проходження заходу семестрового контролю, які набрали менше 60 балів, а також ті, хто бажають підвищити свою рейтингову оцінку - проходять захід семестрового контролю. У цьому разі підсумкова оцінка отримується за суму балів, які студент отримав за залікову контрольну роботу.

До відомості семестрового контролю викладач вносить підсумкову рейтингову оцінку і, у разі потреби, - відмітку «не допущено» (невиконання умов допуску до семестрового контролю), «усунено» (порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки), «не з'явився» (здобувач, був допущений, але не з'явився на залік).

Результати оцінювання висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача (https://ecampus.kpi.ua).

Політика дедлайнів та перескладань. Формування семестрового рейтингу студента ґрунтується на своєчасному виконанні навчальних завдань, виконання модульної контрольної роботи. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу. Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182).

Політика щодо академічної доброчесності. Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політика та принципів академічної доброчесності (https://kpi.ua/academic-integrity), які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://kpi.ua/code), Положення про систему запобігання плагіату, фабрикації, фальсифікації в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (https://document.kpi.ua/2025_HOD-697). У разі виявлення дублювання робіт, плагіату роботи отримують нульовий рейтинг. У разі виявлення не належних посилань за результатами перевірки на наявність запозичень, індивідуальні завдання не оцінюються і повертаються здобувачу на доопрацювання.

Політика використання штучного інтелекту. Використання штучного інтелекту регламентується «Політикою використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (https://osvita.kpi.ua/node/1225). Усі завдання, як під час виконання навчальних завдань з дисципліни мають бути результатом власної оригінальної роботи здобувача. Використання ШІ для автоматичної генерації відповідей без подальшого їх аналізу та доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується покладатися на ШІ як на єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані дані з інших авторитетних джерел. Усі випадки використання ШІ для виконання завдань мають бути чітко вказані та задокументовані. Це стосується як використання текстових генераторів, так і інших інструментів ШІ. Використання ШІ має відповідати принципам академічної доброчесності. Недотримання цього положення розглядатиметься як порушення академічної етики.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Оцінювання передбачає застосування рейтингової системи (РСО-1 “жостка”) згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (https://osvita.kpi.ua/node/37). Максимальний сумарний рейтинг за курс – 100 балів. Нижня межа позитивного оцінювання кожного контрольного заходу складає 60% від його рейтингового балу.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання

8.1. Поточний контроль (max 100 балів)

- відповіді на практичних заняттях (опитування);
- виконання аналітичних завдань;

- модульна контрольна робота.

8.1.1. ***Робота на практичних заняттях (max 70 балів)***

1. Відповіді на практичних заняттях (опитування) (max 20 балів):

Розрахунок за одну відповідь (10 відповідей):

2 бали	• активна робота, відповіді обґрунтовані, слушні доповнення
0 балів	• Пасивність

8.1.2. Виконання практико-орієнтованих аналітичних завдань (max 50 балів).

Розрахунок за одне завдання (10 завдань):

5 бали	– Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
3-4 бали	– Завдання виконано з певними неточностями, що має вплив на результат
0 балів	– Завдання не виконане або виконане неправильно

8.1.3. Модульна контрольна робота (2 частини, кожна – max 15 балів) включає:

1) теоретичне питання (5 балів), 2) аналітичне завдання (10 балів).

15-13 балів	1) викладено питання всебічно, безпомилково і логічно; 2) аналітичне завдання виконане правильно, результати обґрунтовані
13-11 балів	1) викладено питання безпомилково, достатньо повно і без ознак плагіату; 2) витримано логіку вирішення аналітичного завдання, але припущено несуттєвих помилок
10-9-балів	1) не достатньо розкрито питання; 2) у логіці вирішення аналітичного завдання присутнє нерозуміння його суті, завдання виконане на основі припущень, недостатньо обгрунтовано
0 балів	Завдання контрольної роботи не виконані, або виконані неправильно

8.2. Календарний контроль.

Календарний контроль проводиться двічі на семестр.

7 тиждень –	Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 15 балів, складено модульну контрольну роботу, виконано не менше ніж 40 % з обсягу завдань;
14 тиждень -	Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 25 балів.

8.3. Семестровий контроль (залік) (max 100 балів)

Складається з поточного рейтингу за виконання всіх видів робіт.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та набрали 60 і більше балів, отримують відповідну рейтингову оцінку без потреби проходження заходу семестрового контролю, що переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Здобувачі, які виконали умови допуску до заліку, але набрали менше 60 балів проходять захід семестрового контролю. У цьому разі підсумкова оцінка отримується за суму балів, які студент отримав за залікову контрольну роботу, що переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо здобувач виконав умови допуску до заліку і отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, він може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі підсумкова оцінка отримується за суму балів, які студент отримав за залікову контрольну роботу, що переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею. Якщо за результатами заліку здобувач отримав меншу кількість балів за кількість балів, отриманих за результатами заходів поточного контролю, то за “жорсткого” підходу здобувач отримує рейтингову оцінку за результатами заліку, що переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Умовами допуску здобувача до семестрового контролю є виконання навчальних завдань та модульної контрольної роботи.

Розрахунок балів за виконання завдань залікової контрольної роботи:

- ***теоретичні питання*** (4 питання, max 40 балів) мають на меті виявити рівень знання матеріалу в цілому:

10 балів – Відповідь повна, розгорнута, логічно структурована. Демонструється глибоке розуміння теоретичного матеріалу, правильне використання термінології, надано детальне обґрунтування. Відповідь чітка, з точними прикладами та аргументами.

9-7 балів – Відповідь розгорнута, але містить незначні недоліки в аргументації або використанні термінів. Можливі незначні логічні помилки, але загальний зміст правильний.

6 балів – Відповідь розкрита частково, містить суттєві недоліки в поясненнях чи аргументації. Використано неточну термінологію або недостатньо обґрунтовано основні підтвердження. Відповідь потребує уточнення.

0 балів – Відповідь відсутня або містить критичні помилки, що свідчать про нерозуміння матеріалу. Виклад не є логічним або відповідей на запитання немає.

- ***аналітичне завдання.*** Передбачає виконання трьох завдань (max 60 балів):

20-19 балів	Завдання виконано у повному обсязі з точними розрахунками та глибоким аналізом. Ретельно розглянуто всі аспекти завдання, результати логічно аргументовані та обґрунтовані. Відповідь має чітку структуру, використано належну термінологію (не менше 95%);
18-15 балів	Завдання виконано з незначними неточностями або з неповним розкриттям окремих аспектів. Основні питання висвітлено, проте спостерігаються незначні відхилення в аналізі, аргументації чи деталях розрахунків. Використання термінології є здебільшого коректним;
14-12 балів	Завдання виконано частково, з помітними помилками в розрахунках або аналізі. Не всі вимоги завдання розглянуті належним чином, аргументація недостатньо розвинена, а використання термінології має систематичні недоліки. (не менше 60%);
0 балів	Завдання не виконано або виконано з критичними помилками, що свідчать про нерозуміння суті завдання. Відсутня логічна структура, аналіз або розрахунки не виконано належним чином.

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Відповідність рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Відмітки у відомості семестрового контролю, у разі не виконання визначених умов складання семестрового контролю:

Відмітка	Пояснення
Не допущено	*Невиконання умов допуску до семестрового контролю*
Усунено	*Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки*
Не з’явився	*Здобувач, був допущений, але не з’явився на залік*

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу)
Можливе зарахування сертифікатів про проходження дистанційних або онлайн-курсів за відповідною тематикою до рейтингу здобувача. Рекомендовані онлайн курси за тематикою лекцій на платформах онлайн освіти (платформах масових відкритих онлайн-курсів) Coursera, Prometheus та ін. Рішення про визнання чи невизнання приймається комісією у складі завідувача кафедри, викладача, гаранта освітньо-професійної програми.
Викладення дисципліни може бути переведено у дистанційну форму за відповідних умов згідно розпоряджень університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри економічної кібернетики, кандидатом економічних наук, доцентом, Дученко Мариною Михайлівною

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 21 від 27.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 30.06.2025 р.)

Оновлено згідно нової редакції «Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» (Наказ № НОД/761/25 від 19.09.2025 р.)

Переухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 3 від 24.09.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 3 від 07.10.2025 р.)

ДОДАТОК А

Питання для заліку.

1. Охарактеризуйте різницю між балансовою, первісною та ліквідаційною вартість основних засобів.
2. Порівняйте переваги та недоліки прямолінійного та кумулятивного методу нарахування амортизації.
3. Порівняйте переваги та недоліки прямолінійного та виробничого методу нарахування амортизації.
4. Охарактеризуйте різницю фізичним та функціональним зносом основних засобів.
5. Охарактеризуйте різницю між поняттями «фондовіддача» та «фондомісткість».
6. Надайте характеристику поняттю «рентабельність виробничих засобів».
7. Охарактеризуйте різницю між поняттями «роялті» та «паушальний платіж».
8. Приведіть структуру оборотних засобів у сфері виробництва.
9. Приведіть структуру оборотних засобів у сфері обігу.
10. Поясніть різницю між транспортним, технологічним та резервним запасами матеріальних ресурсів.
11. Надайте пояснення терміну «плинність персоналу».
12. Охарактеризуйте різницю між поняттями «виробіток» та «трудомісткість».
13. Означте різницю між основною та додатковою заробітною платою.
14. Перерахуйте форми відрядної системи оплати праці.
15. Поясніть різницю між формами та системами оплати праці.
16. Охарактеризуйте різницю між відрядно-прогресивною та відрядно-регресивною формами.
17. Опишіть структуру податків на заробітну плату.
18. Опишіть відмінність за складом між собівартістю та ціною.
19. Охарактеризуйте різницю між умовно-змінними та умовно-постійними витратами.
20. Поясніть сутність «точки беззбитковості».
21. Поясніть параметричний метод розрахунку собівартості.
22. Опишіть різницю між доходом та валовим прибутком.
23. Опишіть типи виробництва.
24. Надайте характеристику робочим місцям для різних типів виробництва.
25. Приведіть структуру циклу створення і освоєння нової продукції.
26. Приведіть варіанти переходу на випуск нових видів.
27. Охарактеризуйте різницю між основними, допоміжними та обслуговуючими процесами.
28. Охарактеризуйте заготівельну, обробну та складальну стадії підготовки виробництва.
29. Опишіть відмінність між допоміжними та обслуговуючими процесами
30. Приведіть структуру виробничого циклу.
31. Опишіть види руху предметів за операціями.
32. Зазначте методи організації виробництва.
33. Перерахуйте та охарактеризуйте плани підприємства.
34. Надайте характеристику плануванню стратегічних змін.
35. Окресліть необхідність та структуру бізнес-планування.
36. Види об’єднань підприємств.
37. Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій.
38. Поняття та складові компоненти зовнішнього середовища господарювання.
39. Суб’єкти макросередовища та особливості їх впливу на виробництво.
40. Загальна характеристика ринку.
41. Показники обсягу виробництва підприємства.
42. Поняття, класифікація та структура персоналу.
43. Визначення чисельності працівників.
44. Розрахунок балансу робочого часу працівника.
45. Контрактна система найму працівників.
46. Загальна характеристика капіталу і виробничих фондів.

47. Основні засоби підприємства: поняття, склад, структура.
48. Спрацювання основних засобів. Види зносу. Відтворення основних засобів.
49. Амортизація: поняття, види, методи.
50. Показники ефективності використання основних засобів.
51. Нематеріальні ресурси підприємства: поняття та види.
52. Нематеріальні активи. Поняття та охорона прав власності.
53. Поняття, сутність, склад, структура оборотних засобів.
54. Нормування оборотних засобів.
55. Показники ефективності використання оборотних засобів.
56. Показники та шляхи кращого використання матеріалів, сировини
57. Інвестиції: поняття, склад, структура.
58. Поняття і різновиди капіталовкладень.
59. Фінансові інвестиції. Цінні папери.
60. Оцінка ефективності інвестицій.
61. Загальна характеристика інноваційних процесів.
62. Науково-технічний прогрес, його загальні і пріоритетні напрями.
63. Виробничий процес: поняття, структура та принципи організації.
64. Організаційні типи виробництва.
65. Продуктивність праці персоналу: загальна характеристика і сутність.
66. Показники продуктивності праці і методи їх визначення.
67. Норма часу: поняття, сутність. Методика розрахунку.
68. Фактори зростання продуктивності праці.
69. Заробітна плата: поняття, сутність і функції.
70. Організація заробітної плати. Тарифна система.
71. Форми і системи заробітної плати.
72. Мотивація трудової діяльності.
73. Доплати і надбавки до заробітної плати.
74. Державне регулювання оплати праці.
75. Державні гарантії і підтримка працюючих.
76. Сутність і функції фінансів підприємства.
77. Види фінансових ресурсів та джерела їх формування.
78. Загальна характеристика витрат. Класифікація витрат.
79. Поняття собівартості продукції. Кошторис.
80. Сутність і методи калькулювання.
81. Техніко-економічні фактори зниження собівартості.
82. Ціна: загальна характеристика та функції.
83. Структура та види цін.
84. Методи ціноутворення.
85. Непрямі податки та їх вплив на ціноутворення.
86. Поняття, сутність та джерела доходу підприємства.
87. Сутність та показники прибутку.
88. Напрямки використання прибутку.
89. Загальна характеристика податків, які сплачуються підприємством.
90. Чинники зростання прибутку.
91. Рентабельність: поняття, сутність та види.
92. Методи розрахунку показників рентабельності.
93. Оцінка фінансової стійкості та платоспроможності підприємств.
94. Розрахунок точки беззбитковості.
95. Чинники зростання ефективності виробництва.
96. Державне регулювання підприємницької діяльності.